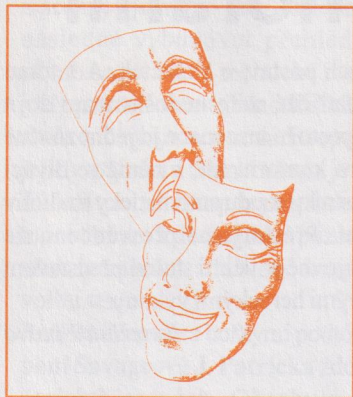
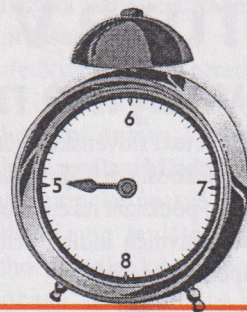

WINTRŮV RAKOVNÍK

XXIX. KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ
S VÝBĚREM NA NÁRODNÍ PŘEHLÍDKU TRADIČNÍHO DIVADLA V TŘEBÍČI
A FEMAD V PODĚBRADECH

BŘEZEN 2005

Prázdninová dobrodružství

Během rozhovoru působil unaveným a neváhám říct až zpomalenějším dojmem, i když za tak krátký čas, co jsme rozhovor dělali, stihl vykouřit jednu cigaretu. Bylo na něm občas znát, že by si v tu chvíli mnohem raději někam lehl a usnul, než se se mnou bavil (dokonce mne chvíli přemlouval, abych udělal rozhovor s někým jiným, ale neuspěl). Není divu, vždyť také měl za sebou dlouhou a náročnou cestu z Brna (přijel ráno, krátce před představením a ještě stihl zkoušet) a pochybuji, že nějaký spánek. Každopádně ale odpovídal k věci a i tak si snažil udržet fazónu. **Honza Grundman** z rakovnického spolku Tyl, režisér představení **Kouzelná noc** od Slawomira Mrożka, je vždy reprezentativním typem a málokdy se nechá něčím vyvést z míry.

Jak dlouho jste zkoušeli Kouzelnou noc?
Necelý měsíc, víceméně se zprvu mělo jednat spíše o takovou sranda akci, ale nějak se to zvrtilo a dopadlo, jak dopadlo.

Co já vím, studuješ v Brně, to jsi na zkoušky dojížděl?

Ne, zkoušeli jsme o prázdniny, kdy jsem byl doma.

Tak intenzivní zkoušení vyžaduje od herců jistě absolutní nasazení, setkal jsi se v tomto ohledu s nějakými problémy?

Vůbec ne, všichni zkoušeli, alespoň doufám, podle toho, jak jsem na ně koukal, rádi a bavilo je to. Jediný problém, který jsme měli byl časový, ale nějak jsme se s ním vypořádali.

Studuješ herectví, proč myslíš, že tě začala najednou lákat režie?

Ani tak nejde o to, že by mě začala lákat režie, jako spíš, že jsem ten měsíc o prázdniny neměl co dělat, tak jsme se s Jirkou Sukem domluvili, že bychom mohli něco nazkoušet.

Text jsi vybral ty sám?

Text jsem vybral já, po konzultaci s Honzou Šotkovským.

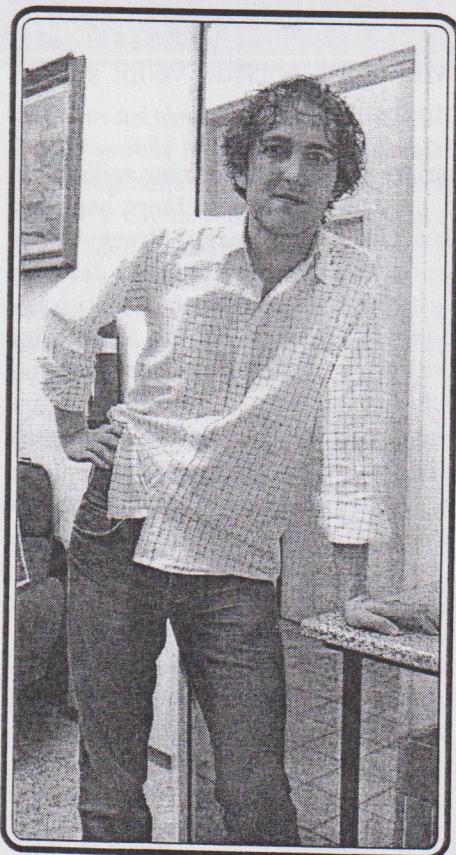
Byl jsi dnes s představením spokojený?

Určitě byl, protože, jak nejsem věčně v Rakovniku, tak se nedá zkoušet v takové intenzitě jak bych si představoval a představení samotných bylo také pomálu... Takže na to, jak dlouho se představení nehrálo, tak jsem spokojen.

Když se letos budeš o prázdniny znovu nudit, chystáš se zkoušet další hru?

Nevím, možná, ale pokud ano, tak jen nějakou malou věc, protože na zkoušení budu mít čas znovu tak akorát o prázdniny a myslím, že nemá smysl se pouštět do něčeho většího, protože by se to asi ani nestihlo.

- ad -

Právě teď

A je to tady, sobota a já píšu poslední část prvního ročníku zpravodajského (dvoj)sloupku Právě včera. Sám za sebe doufám, že se vám líbila a že jí třeba nepohrdnete ani příště... Teď ale už k samotným posledním zprávám. Tu nejdůležitější vám prozradím ihned: Wintrovky skončily...

Co vychází na povrch?

Rodinná pouta v inteligentním podání? Nesmysl, ale i tak se s blízcím koncem přehlídky rozvažuje alkoholem a únavou jazyk a na povrch vycházejí dlouho tajené skutečnosti: např. v baru si dva muži přiznali, že se spolu jednou sprchovali. Pravda, druhého muže tato informace zaskočila a na chvíli vypadal, jako by právě zahlédl Pannu Marii. Čili efekt zaručen. Redakce na tuto skutečnost reaguje vyhlášením dne upřímnosti! Nestyďte se proto a klidně svým přátelům přiznejte, že jste se jim vyspali s přítelkyněmi, nebo vykouřili jejich cigaretu, aniž byste se zeptali. Celkové ovzduší a tělesný, či duševní stav většiny osazenstva jim nedovolí vás vnímat a vy budete mít (možná) dobré svědomí (protože cigarety se nekradou). Není nad správnou duševní očistu a u konce přehlídky to, myslím, platí dvojnásob.

O hodinu kratší křepčení!

Jak jistě možná víte, dnes v noci se mění čas o hodinu, znamená to tedy, že budeme pít o hodinu méně... Co myslíte, má smysl snažit se to napravovat? Pravda ovšem je, že dobře informovaní začali s oslavami již o něco dříve (sice o několik víc hodin, než je časový přechod) a tak jste mohli z baru slyšet výskání a neotřelý smích už ve tři hodiny (s přibývajícimi hodinami intenzita narůstala), čímž bych rád smekl nad těmito „sportovci“ klobouk, protože pevně věřím, že podobné opatření vyžaduje za jistých okolností velkou dávku tělesné i duševní odolnosti. Toť vše, mějte se jak chcete, uctivě zdraví a pozdravuje:

- ad -

Hrůza v hájovně čili Horor v horárni

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

Divadelní text slovenského dramatika L'ubomíra Feldeka má za podklad známou báseň P. O. Hviezdoslava Hájníkova žena. Jeho snahou pak je s použitím příběhu o zabiti hraběte Villániho poukázat na etiku advokacie, parodovat ji. Kde je pravda? Jak je možné vykládat pomocí hlavních indicií příběhu skutečnost, to Feldek řeší jakýmsi až dokumentárním přístupem ke scénáři.

Divák se ocitá v zákulisí a později přímo uvnitř soudní síně, aby byl přítomen zkoumání jednotlivých výpovědí a jejich „obracení“ podle chuti advokátů. Domnívám se, že jistým problémem samotné předlohy je příliš patetický závěr. Soubor mladoboleslavských přistoupil k textu jednoduchým principem, v němž je kladen důraz na autenticitu, uvěřitelnost na straně jedné – postavy soudu a doktor, a na zjednodušené vytváření dramatických postav (postavy příběhu Hájníkova ženy). Inscenace s použitím jednoduchých scénických prvků přehledně vede diváka k závěrečné pointě. V případě dnešního představení je však třeba říci, že jeviště a hlediště jinak přátelského rakovnického divadla inscenaci příliš nepomohlo. Jeviště si vyžaduje divadelnější přístup, hlediště je od soudní stolice příliš vzdáleno, divák z větší vzdálenosti vnímá

větší plochu jeviště. Má tudíž potřebu dozvědět se víc o reakcích, o komentářích

KOUZELNÁ NOC

Kouzelnou noc Slawomira Mrožka lze zařadit spíše do linie jeho her existenciálních. Skutečnost je tady zobrazována modelovou situací, postavy nemají jména, jsou označovány pouze názvem, který určuje jejich sociální zařazení i vzájemný vztah. Každodenní rituál dvou kolegů (služební cesta, večer v hotelovém pokoji, dohady o lůžko, polštář, koupelnu...) je narušen snem, iluzí, fantazií. Pokládá se tu základní otázka – otázka po smyslu lidské existence – jsme, nebo existujeme? Mrožkova hra je napsaná ve společenské situaci, kdy právě tahle otázka byla více než důležitá. Uzavření ve svých

jednotlivých postav, o situacích. A k tomu všemu v patřičné míře nedošlo a ani dojít nemohlo, protože inscenace je jednoznačně stavěná pro komorní sál, v němž se diváci stávají účastníky soudu automaticky a nikoliv z donucení. Přesto jsme přesvědčeni, že Hrůza v hájovně je velmi slušné představení se zajímavými hereckými výkony.

Kateřina Fixová

Divadelní spolek Tyl Rakovník

rituálech, ze kterých nebylo úniku, nebo ten únik sám byl nebezpečným, vnímali jsme hry podobného typu (díky jejich obsahu, ale i díky formě – modelu) jako provokativní apel. Dnes však jevištní zkušenost už dávno umí šokovat daleko drastičtější způsobem, podobné existenciální téma se objevuje v mnoha moderních hrách. Díky tomu musíme bohužel říci, že i přes velmi dobré herecké výkony, režijní vedení i scénografii (řešení „živého“ obrazu) nevyzní poslání inscenace v takové naléhavosti, jaké by jí bylo vzhledem k tématu třeba.

Kateřina Fixová

Slovo závěrem předsedy poroty Milana Schejbala

Jestliže jsme v posledních letech konstatovali, že Wintrův Rakovník se svou celkovou úrovní posouvá směrem ke kvalitě, můžeme s radostí říci, že ani letos tomu nebylo jinak. Neznamená to samozřejmě, že tomu tak bylo u všech devíti soutěžních představení nebo ve všech inscenačních prostředcích, ale jako celek XXIX. ročník krajské přehlídky amatérských divadelních souborů s výběrem na Národní přehlídku tradičního divadla v Třebíči a FEMAD v Poděbradech Wintrův Rakovník 2005 potvrdil velmi solidní úroveň posledních několika ročníků tohoto festivalu.

Pro letošní přehlídku je více než kdy předtím typický rys dvou na sobě zcela nezávislých způsobů používání divadelního jazyka. Na straně jedné je to způsob tzv. „tradiční“, založený na interpretaci dané divadelní předlohy – v Čechách v oblasti amatérského divadla s velkou tradicí a tudíž logicky i dnes častější – a na straně druhé způsob využívající principů tzv. „autorského divadla“. Autorství přitom neznamená v tomto slova smyslu pouhou původní tvorbu, ale promítá se i do ostatních složek inscenačního vyjádření, včetně složky herecké.

Tyto dva trendy se prokazatelně promítly již v samotné dramaturgické skladbě letošního Wintrova Rakovníka. Ona první „tradiční“ oblast byla reprezentována dvěma velmi kvalitními tituly z odkazu klasické světové dramatiky, které jsou prověřeny bohatou inscenační tradicí. **Ťululum** Georgese Feydeaua a **Podivná paní** Savageová Johna

Patricka patří skutečně k tomu nejlepšímu, co bylo na poli tohoto žánru napsáno. Situační komedie **Prachy? Prachy!** Raye Cooneyho, často uváděná na českých jevištích (již to samo o sobě hovoří o její hodnotě) a **Kouzelná noc** Slawomira Mrožka reprezentují de facto tvorbu současnou. Je pravda, že Mrožkova hra vznikla v jistých společensko-politických souvislostech a využívala na svou dobu neobvyklou formu vyjádření. Oba tyto faktory mají ve struktuře hry zásadní význam a proto dnes působí **Kouzelná noc** archaičtěji a méně apelativně. Jediným značně problematickým titulem tzv. interpretačního divadla byla inscenace složená ze čtyř menších divadelních útvarů – Miguel de Cervantes Žárlivý stařec, Arkadij Averčenko Klíč, dramaturgie Telegramu Karla Čapka a Já jsem Herbert Roberta Andersona – pod společným názvem **Ach ta**

láska...??!!

Druhou, tzv. autorskou skupinu titulů, reprezentují: původní hra Adama Doležala **...BUKOWSKI**, Soudné sestry Terryho Pratchetta, dramaturgie prózy Vladislava Vančury **Rozmarné léto a Hrůza v hájovně čili Horor v horárni** L'ubomíra Feldeka.

I samotné výrazové prostředky, charakteristické pro tu či onu výše zmiňovanou oblast způsobu divadelního vyjádření, se promítly pochopitelně také do jevištní realizace. Letošní rakovnické klání odstartovala inscenace hry G. Feydeaua **Ťululum**, kterou přivezl sympatický mladý **DS Scéna z Kralup nad Vltavou**. Jedná se o brilantní situační komedii, ve které se postavy dostávají do zcela nečekaných okolností a musejí je řešit. Úspěch takto napsané předlohy spočívá pak nikoliv v převyprávění příběhu (CO se děje), ale ve svébytném a překvapivém zveřejnění reakcí postav na situace, do kterých se dostávají (JAK se to děje). Kralupskému souboru se právě toto ne zcela podařilo, přesto diskuse se souborem ukázala vstřícnost a snahu všech členů poučit se pro další práci, což dává jistou naději, že jsme se s kralupskými nesetkali v Rakovníku naposledy. Podobnými problémy trpěla i inscenace Cooneyho situační až crazy komedie **Prachy? Prachy!** v podání Nového divadla

Mělník. Úkolem režie v takovémto typu inscenace je mimo jiné důsledně rozkrýt a následně vybudovat přehledné situace přímo na jevišti. V mělnické inscenaci není vždy patrné, kde má jednotlivá situace vrchol a kde začíná situace nová, naopak dochází k jejich splývání a tím má vše na jevišti stejnou důležitost, temporytmus se stává monotónním a divák ztrácí pozornost. Nelze však pominout zdařilou dramaturgickou volbu textu.

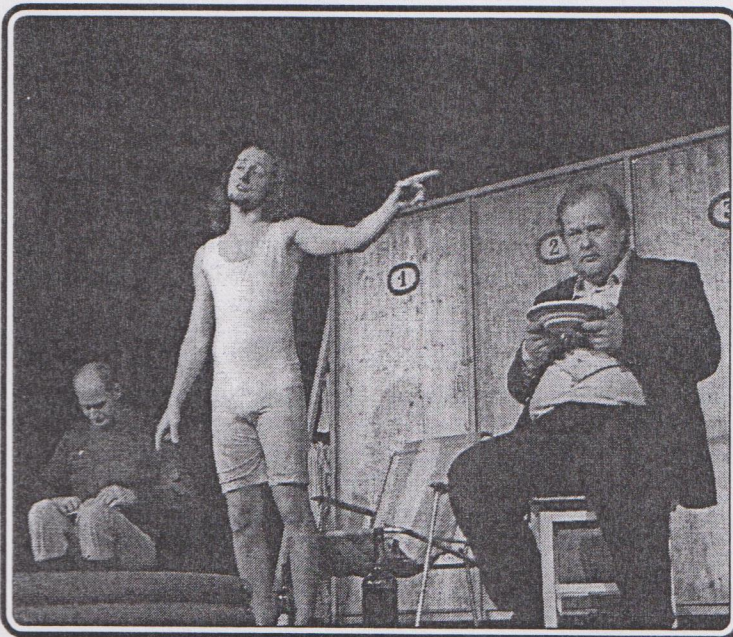
Rovněž komedie s hořkými podtóny **Podivná paní Savageová J. Patricka** zdomácněla na českých scénách. Obsahuje nadčasové téma, pociťované i v současnosti – co všechno je člověk ochoten udělat v honbě za penězi. Autor zde proti sobě staví svět pacientů soukromého sanatoria duševně nemocných a svět tzv. normálních lidí. Pojítkem mezi těmito dvěma světy je postava paní Savageové, kterou chce její rodina zbavit svéprávnosti, aby získala kontrolu nad jejím veškerým majetkem. Režisérovi **DS Jiří Poděbrady** se podařilo přehledně zobrazit oba protichůdné světy, ale otazníky vyvolává režijně-herecké pojetí ústřední postavy, jejíž suverénní nástup do sanatoria spolu s vstřícností značně omezuje vývoj postavy.

Inscenace **DS souboru HAVLÍČEK Neratovice** *Ach ta láska..?!!!* vyvolala na letošním Wintrově Rakovníku velké rozpaky. Už dramaturgický výběr výše zmiňovaných předloh do jednoho celku je nahodilý a tématicky absolutně nezdůvodněný. Ve všech případech není totiž láska hlavním tématem, ale pouze motivem, takže ve výběru by se mohl objevit prakticky jakýkoliv divadelní titul. Jevištní realizace se spokojila s pouhým převyprávěním příběhů, v drtivé většině pouze popisem a ilustrací jednotlivých divadelních faktů bez snahy o interpretaci. Po herecké stránce byla zvolena tzv. výrazná charakterizace postav, takže nebyla žádná šance, aby se postavy vyvíjely či obměňovaly. Bylo to největší zklamání celé přehlídky.

Kouzelná noc S. Mrožka, kterou se prezentoval domácí **DS Tyl Rakovník** představuje tzv. modelovou hru. Život ústředních postav dvou mužů je svázan každodenní rutinou a všedností. Oživlý obraz ženy v hotelovém pokoji se stane katalyzátorem jejich uvažování o smyslu života. Přes velmi zdařilé herecké výkony všech tří představitelů se nepodařilo

odstranit zásadní problémy předlohy, která dnes již zdaleka tak obsahem ani formou nešokuje jako před lety, což umocňuje její úzké sepjetí společenské i politické s dobou vzniku.

Ostatní soutěžní inscenace nesly prvky již zmiňovaného „autorského divadla“. Vlastní scénář pro inscenaci ... **BUKOWSKI DS Tyl Rakovník** napsal člen souboru Adam Doležal, který byl inspirován básněmi, ale především povídkami Charlese Bukowského. Nesporná kvalita předlohy tkví především v tom, že nepreferuje ani jeden ze zobrazovaných světů (svět „beatníků“ proti světu tzv. normálních lidí), naopak, staví je proti sobě, někdy až konfliktně. Je velká škoda, že slibná a neotřelá témata, která scénář nabízel, nebyla využita v samotné jevištní realizaci. Základním problémem je absence výrazného úhlu pohledu (z divadelního hlediska) na

zobrazovaná témata.

Mladý soubor Malého divadla při DDM Kolín se představil asi jako první amatérský soubor v ČR inscenací scénáře **Soudné sestry podle Terryho Pratchetta**. Soudné sestry jsou sledem vynalézavých travestií, slovních i situačních a hlavním principem i tématem je hravost. Tu režisér spolu s herci v inscenaci důsledně sleduje. Vznikla tak velmi kvalitní inscenace, která ve všech svých složkách jiskří nápady a vtipem. Problematickým je pak především temporytmus a přesné pointování jednotlivých sekvencí v první polovině hry. Vrcholem letošní přehlídky pak bezesporu byla inscenace **Vančurova Rozmarného léta** ve svébytném pojetí **V.A.D. Kladno**. Pro mnohé až překvapivě se zde v účinný a působivý jevištní obraz spojily dvě zdánlivě zcela odlišné poetiky. Inscenace hříší nápady, překvapivými gagy a přitom nám jasně a přehledně sděluje hlavní příběh i témata s ním spojená. Výrazným kladem je pak

funkční a vynalézavá scéna a tvůrčí herecký přínos všech představitelů.

Autorské prostředky, především herecké, se objevily rovněž v inscenaci **Hrůza v hájovně čili Horor v horárni autora L.ubomíra Feldeka Divadýlka na dlani Mladá Boleslav** v zásadní dramaturgické úpravě režiséra inscenace. Přináší na jeviště typ tzv. dokumentárního divadla, kde se pomocí soudního procesu rekonstruuje jeden z hlavních motivů klasické slovenské poemy Hájnikova žena. Rozhodně zdařilá inscenace doplatila v Rakovníku na nevýhodně zvolený hrací prostor klasického jeviště, neboť tím byla silně oslabena autentičnost celého soudního procesu a divák nebyl žádoucím způsobem vtažen do děje.

Z výše uvedeného je patrné, že každá z obou zmiňovaných oblastí divadelního vyjadřování – interpretační a autorská – má své jisté zákonitosti a přednosti, ale i úskalí.

V žádném případě nelze tvrdit, že ta či ona je lepší či horší. Již pěknou řádku let působí vedle sebe, zvláště na půdě amatérského divadla; při otevřenosti a schopnosti se inspirovat může jedna obohatit druhou a naopak. Pošetilé je pak preferování či zavrhování jedné druhou. Interpretační divadlo nutně potřebuje režiséra schopného dramatickou předlohu „přečíst“, vyložit a poté i svébytným způsobem přenést na jeviště. Je jasné, že se neobejde ani bez výrazných hereckých osobností. Divadlo „autorské“ vyžaduje spíše kolektivní přístup a nezdíka i tvůrce schopného napsat si původní předlohu. Autorství se pak promítá ve všech složkách a velmi důležitá je herecká souhra všech zúčast-

něných, včetně schopnosti jít na jeviště „za sebe“ a tvořivým způsobem rozvíjet svůj herecký part. Přejí oběma těmto divadelním tendencím hodně úspěchů, i když sám vím, že se dobré inscenace nerodí samy od sebe, že často i samotný proces zkoušení „bolí“. Loňskou závěrečnou zprávu jsem končil slovy: „Stoupající úroveň Wintrova Rakovníka je rovněž dána jeho výběrovostí. Ne každá inscenace, která se sem přihlásí, je nakonec zařazena do soutěžního klání. Myslím, že pořadatelé dělají dobře, když se jistým předvýběrem snaží docílit divadelně hodnotné podívané, neboť na přehlídce krajského rozměru by se měly prezentovat pouze takové inscenace, které jsou obohacením a inspirací pro ostatní soubory a všechny zúčastněné.“ I když se to letos nepodařilo beze zbytku, jsem přesvědčen, že by se v tomto trendu mělo pokračovat. Přejí Wintrovu Rakovníku stále kvalitnější divadelní inscenace - přehlídka s takovou tradicí si to jistě zaslouží. **Milan Schejbal**